

Ja takk til kapping – eisini á internetinum

Oddagrein

Í VIKUNI var praktiski einarætturin hjá Føroya Tele á internetokinum brotin, tá nýstovnaða felagið VITA almannagjordi, at felagið fer at bjóða út internetsamband og aðra fjarðskiftis-tænastu. Hetta fer at hava við sær, at Føroya Tele fer at fáa kapping á einum oki, sum er í stórari menning, og sum fær alt stórri týðning fyri bæði privat og vinnulív.

TAÐ ER TIL AT rópa hurrá fyrri, at onkur tekur kappingina upp við tað stóra almenna parta-felagið Føroya Tele. Og tað er ikki minst á internetokinum at brúk er fyrri einum alternativ til Føroya Tele. Internettænastan frá Føroya Tele hevur verið út av lagi, men seinastu mánaðirnar hava teir fingið skil upp á, og nú gongur munandi betri. Men Føroya Tele hevur brúk fyri kapping, so felagið ikki kann loyva sær at sova í timanum, sum teir eitt skifti gjordu við internetinum. Tá fingur brúkararnir ikki gjørt størvegis annað, enn at bjóða eftir Føroya Tele, men framyvir fer at bera til at skífa útbjóðara, um tænastan ikki er nóg góð. Og tað man fara at halda sjálvt Føroya Tele vakið.

STJÓRIN í Føroya Tele, sum veruliga hevur roynt at menna okkara teleøkið, síðani hann slapp fram at har, segði seg verða glaðan fyri kapping, sjálvt um hann ikki sá út til at fegnast. Í sjónvarpinum hóskvöldið segði hann, at um nýggi útbjóðarin kann fáa Føroya Tele at bliva betri skjótari, so er nógv vunnin. Tað er gott at stjórin hevur hetta sjónarmið, tí tað er júst tað sum kappingin skal brúkast til. Føroya Tele skal merkja, at onkur andar teir í nakkan, so føroysku brúkararnir framhaldandi fáa eina betri tænastu, og tað kann ongantíð ganga ov skjótt fram á, tí nógv av okkara grannalondum eru so langt frammanfyri okkum, at vit bert kunnu droyma um at fylgja við ella fáa tey aftur.

INTERNETIÐ er vorðið eitt arbeiðstól, ein møguleiki sum fleiri og fleiri fyrirkur líta á. Møguleikarnir eru ótrúligir, og tað ber ikki til at lata verða við at hugtakast av tí stóra netinum. Samskiptið er vorðið nógv lættari, og eisini føroyingar menna tænastur á netinum.

FYRI BLAÐARBEIÐIÐ hevur internetið nógv at siga. Fyrst og fremst er møguleiki hjá úti-setum og øðrum, sum hava áhuga fyrri tí, at lesa bløðini dagin fyrri tey koma út. Og fyrri tað næsta hevur internetið givið nýggjar møguleikar í sjálvum blaðarbeiðinum. Tað ber til at flyta filar – myndir og greinar – úr øllum herðashornum eftir lítliari lotu, og um tað so er í Sandvík ella á Gotlandi, okkara blaðfólk eru stódd, er tað ikki stórt øðrvísi enn at verða í sjálvum blaðhúsinum.

NEYÐUGT ER tí framyvir við støðugari tæna-stu á internetokinum, og tað kann VITA verða við til at tryggja. VITA skal halda seg sjálvt og Føroya Tele á toppinum, so brúkararnir – bæði privatir og vinnuligir – kunnu rokna við internetinum hvønn dag, alla tíðina.

Sosialurin

Minningarorð yvir vinmannin John Smith

So náddu tey fram, tey dopru boð sum ond yvir myrknandi aldu, tey søgdu, mót vestri vart tú á flog og ikki meir hjá okkum dvaldi.

Bjart var titt skygni og skarpt titt vit, sterkur tú tók-tist í sessi snøggliga komu so boðini: flyt, klokkan ringja til messu.

Hesin sangurin eftir stór-skaldið J.H.O. Djurhuus rann mær í huga, og helt eg hann passaði, so væl til John Smith, tá eg fekk tey tungu boð, at nú var hann farin.

Maður kemur í mansins stað, so mannaættin seg uggar – ofta tó kom tað fyrri ein dag, at eftirmenn royndust skuggar.

Vit komu at kennast í fimti-árunum tá ið vit, ungir og fátækir, men fúsir í huga og verki lærdu okkara handa-verki í København og búðu á lærlingahæimi, John á Rantmangades lærlinge-hjem, og eg á Nørresøgades lærlinge og plejehjem. Síðan tá hava vit altíð hitst og tosað saman. Eisini hava vit starvast saman rættiliga nógv hesi mongu árin. Tað er bara so ófatiligt, at vit ikki kunnu hittast meir.

John Smith er farin, hond-verkarin, sjómaðurin, mask-inneistarin, undangongu-maðurin á fleiri okjum. Skipskonstruktørin, tekn-iski snillingurin, sum P.M. Dam sáli nevndi hann. Skribenturin og humanisturin John Smith er ikki meir. Hansara góðu hendur, so leikandi lætt var virkaðu, annaðhvørt, tað var við dreygubonkin ella við tekni-borðið, tær eru steðgaðar. Nú verður einki hugnaligt sunnu-dag seinnaparts – passiar meira okkara millum. Tað seinasta var 6. juni. Lítið grunaði eg, at hetta skuldi verða okkara seinasta. Hendan góðveðurssunnudag var hann rættiliga birgur. Tá ið eg fór avstað fygdig hann mætt út. Vit steðgaðu á, í vakra urtagarðinum, frammanfyri hugnaligu húsin í Garðstuni, og hugdu at teim frísku, grønna lerkatrønum, sum hann og konan plantaðu fyrri árum síðani, og sóu tey út til at trívast sera væl. »Lærk þá eg«, sögdu vit sum við ein munn, hetta var eitt útrykk innan trækspasmíð. Hetta mintust vit frá gamlari tíð. Og var hetta seinastu ferð eg sá John Smith við bros á kinn. Síðani vísti hann mær, pláss-ið norðanfyrri húsin, hvor hann hevði planir um at gera sær eina garagu. Men, so-leiðis kom ikki at ganga. Sjúkan hann stríddist við í fleiri ár, vann at enda. Aftaná eina alt annað enn væleyd-naða skurðveirð á Lands-sjúkrahúsinum í sjeitiárunum, bleiv hann ongantíð

rættiliga frískur aftur. Hann leið nógv og hevði tað ringt til tíðir. Óteljandi ferðir var hann innlagdur, hvor læknar-nir royndu at hjálpa upp á hann, men hann tærdist meira og meira, til hann nú at enda slóknáði.

John Smith var ein stór og sterk persónligheit, tað skerst ikki burtur. Hann var vitugur, væl belisin og ógvuliga bein-rakin við sínum, stundum hvassa penni. Hann siteraði ofta, men altíð legði hann dent á, at sitaði var rætt og orðarætt. Andans og handans virki metti, hann høgt, men fjant og fjas og innantómt virakk helt hann lítið um. Eg minnst ein maður helt við hann einaferð, at hann átti at fingið eitt ella annað útmerk-ili fyrri síni hugskot og ný-hugsan, tá siteraði hann P.A. Heibergs, ordener hængur man på idioter...

Søgan aftanfyrri er henda. P.A. Heiberg var danskur rit-hovundur. Hann mátti bota 150 ríkisdálar fyrri at hava prentað eina vísu í blaðnum Morgen Posten, hvor annað ørindi ljóðar »Ordener hæng-er man på idioter, stjerner og bånd man kun adelen gir. Dog har man hjerne, kan man jo gerne undvære orden og stjerner«.

Jú, mangt er at minnst aft-ur á. Í 1960-61 læt Tórshavn-ar Skipasmíðja byggja sítt fyrsta stálskip. Tað var línu-báturin »Porkenningur«. Tá arbeiðdu vit saman har, sam-an við øðrum góðum hand-verkarum undir leiðslu av Oliver Holm byggimeistara sála. »Se her«, segði Oliver Holm hann byrjaði ofta við orðunum »se her« tá ið hann skuldi siga nakað tungtvg-andi. Oliver Holm undir helt og við sínum sær tamma-stokki í hondini, »se her« segði hann, »tá ið aðrir kunnu byggja stálskip so kunnu vit væl eisini.

Og var, hetta nakað vit mangan høvdu fragd av. At smíðja stálskip í Føroyum tá á døgum, undir opnum himli og undir teimum primitivu umstøðunum, ið tá vóru, var ikki sum at siga tað. Tað skuldi bæði til og hegni til, men eisini kravdist entusi-asma og nakað væl av optimismu. Hetta var jú ein prestige-sak, fyrsta stálskip smíðað í Føroyum á Tórshavnar Skipasmíðju av fø-royskum handverkarum til føroyskar fiskimenn.

Tað var ein stórus dagur í 1961 tá ið »Porkenningur« fór av bakkastokki. Stjórin, Kjartan Mohr sáli, fekk ein sang sum sjálvur Poul F. hevði yrkt og bleiv sangurin sungin við veitslunarborð um kvöldið á táverandi hotel Fø-oyum á Kongabrunni. Tað untist okkum at vera við til.

Síðani vórðu fleiri stálskip smíðað »Porkerisnes«, »Vikingur« og onnur. Nú var tað alt leittari at smíða stál-skip í Føroyum. Men teir góðu handverkararnir vit ar-beiðdu saman við tá og sum ikki eru meir, teir eru enn í minni okkara.

Árini 1968 til 1973 ar-beiðdu vit á Vestmanna Skipasmíðju. Tey árin smí-ðu vit triggjar nýmótans, yvirdekkadar línubátar eftir klassatekningum, sum John Smith var meistari fyrri. Teir vóru »Stapin«, »Thomas Ny-gaard« og »Sundaenni«. Um-framt skipasmíð fór nógv umvælingararbeiði fram tey árin. Tá var nógv arbeiði í Vestmanna. Tá fingur vit stundir til, at gera onkran tús at fiska sil um kveldarnar. Tað dámdi John so sera væl. Har uppi á vøtnum millum fjalla, í tí reinu luftini hvor friður valdaði, kundu vit finna hvíld aftaná strevnan dag. Í Vestmanna fingur vit nógvar vinir, sum blivu vinir okkara fyrri lívið. Trúgvir sum vestmenninga eru.

Nú vit vóru komnir í bún-an aftur tosaðu vit ofta um tíðina í Vestmanna hvussu gott vit høvdu tað har, hóast tað stundum kundi vera hart við nógvum arbeiði og stríð, við at skaffa pening til lonir. Vit høvdu yvir 50 fólk í arbeiði viðhvørt og einir 10 dreingir vóru í smíðjulestu hjá okkum.

Manga samrøðuna høvdu vit, mín góði vinur John Smith og eg, og ikki vóru vit altíð líka samdir reint polit-iskt, men tá tað galt nakað til

frama fyrri Føroya land og fólk, tá vóru vit altíð emigir.

Har ljós brenna fá undir lágari lon, sæst gjølla, tá eitt av teim slóknar – tá maður verður fúkandi fon, hitt fámænta líðið hoknar.

Á teknistovu »Maritime« her í Havn arbeiðdu vit sam-an í sjeitiárunum. Tá var tað eitt sett av klassatekningum, av einum yvirdekkadum, ný-mótans, framkomnum línub-áti, sum John Smith var meistari fyrri at útvikla, sum lá til grund fyrri allar teir serinbygdu línubátarnar sum P/f Marknaðarrokt, lat byggja í Polen. Ja, í Polen, istaðin fyrri at, lata teir byggja í Fø-oyum. Tað vil eg tó ikki koma nærri inn á her, eg kann bara ikki lata vera við at siga, at tað gjørdi okkum ilt og tað vóru vit sera harmir um.

John Smith var góður við sína familju og ætt. Hann var góður við síni børn, abba-børn, systkin og vinir.

Ringast er tað hjá tykkum sum mist hava, Jórur, Maria, sum er guddottir mín, Leon og William, væl skilji eg, at tit oll vóru tigandi og tung í huga, tann dagin hann varð útbörin. Mitt ynki er, at Hann ið øllum valdar, má styrkja tykkum í sorgini og sakinum, um ein góðan mann, faðir, abba og bróðir.

Vinir vit vóru tey farnu ár - vinir koma og fara - ei sømir minnast at fella tár, tá ið tynnst í vinaskarða.

Við hesum vil eg lýsa frið yvir minnið um John Smith.

Hvíl í friði frændi frægi.

Chr. Reinert Petersen

Tøkk

Hjartaliga takka vit øllum sum sýndu samkenslu og hjálptu til tá kæra mamma, vermamma og maria okkara

JONETTA RASMUSSEN,
Skála

so bráðliga bleiv sjúk og doyði.

Ein hjartans tøkk til øll tykkum, ið vitjaðu hana heima, á Hvíldarheiminum og á Landsjúkrahúsin-um.

Ein serstøk tøkk til Palmu fastur, starvsfólkið á B5, Hvíldarheiminum og heimarøktina á Skála.

Tøkk til prestarnar Bergur Debes Joensen og Jógvan Friðriksson fyrri troystarrík orð í kapellinum og í kirkjunni.

Takk til sangarar, berarar, kirkjutænara og annars øll sum hjálptu til við jarðarferðina. Tøkk fyrri blómur, kransar, peningagávur og aðra hjálp. Takk til øll sum fylgdu henni til hennara seinasta hvíld-arstað.

Hanna, Karl, Poula og Jonnhild